

Sygn. akt IC 1596/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział I Cywilny w osobie:

Sędziego SO Adama Bojko

Protokolant: stażysta Anna Kraska

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z powództwa K. S. (1)

przeciwko (...) S.A. w W.

o zadośćuczynienie i rentę

1. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda K. S. (1):

a. kwotę 45 000 (czterdzieści pięć tysięcy) zł tytułem zadośćuczynienia płatną do rąk matki dziecka P. S. wraz z ustawowymi odsetkami od 1 października 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty;

b. rentę w wysokości po 600 (sześćset) zł miesięcznie za okres od 8 kwietnia 2015 r. do 8 kwietnia 2016 r. oraz w wysokości po 800 (osiemset) zł miesięcznie od 9 kwietnia 2016 r. i na przyszłość, płatną z góry do dnia 15 –go każdego miesiąca do rąk matki powoda P. S. wraz z ustawowymi odsetkami za okres od 1 października 2015 r. od 1 października 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat;

2. oddala powództwo w pozostałej części;

3. nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu;

4. nakazuje pobrać od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 2 610 (dwa tysiące sześćset dziesięć) zł – tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych od uwzględnionej części powództwa;

5. odstępuje od obciążenia powoda nieuiszczonymi kosztami sądowymi od oddalonej części powództwa.

Sygn. akt I C 1596/15

UZASADNIENIE

Małoletni powód K. S. (1) w pozwie wniesionym w dniu 26 listopada 2015 roku domagał się zasądzenia od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. renty w kwocie po 1 500 zł miesięcznie poczynając od dnia 8 kwietnia 2015 r., płatnej do rąk jego matki P. S., z góry w terminie do 15 –go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności oraz zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w kwocie 200 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 8 kwietnia 2015 r. Wniósł ponadto o zasądzenie od strony pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wniosku podał, że jego ojciec K. S. (2) zmarł w dniu 1 września 2014 r. w wyniku zderzenia pojazdu marki V. (...) nr rej. (...), którym podróżował jako pasażer z samochodem ciężarowym marki (...) nr rej. (...) z naczepą nr rej. (...), kierowanym przez G. W., a stanowiącym własność (...) w N.. Do zderzenia obu pojazdów doszło na autostradzie (...) w Niemczech. Strona pozwana jest ubezpieczycielem samochodu ciężarowego oraz naczepy. Zmarły K. S. (2) udawał się do pracy w Niemczech, z której uzyskiwałby dochód w wysokości 2 033 zł netto miesięcznie. Gdyby żył przeznaczalby na utrzymanie syna kwotę 1 500 zł miesięcznie. Jako podstawę prawną roszczenia o rentę, powód wskazał przepis art. 446 § 2 k.c. Uzasadniając żądanie zasądzenia zadośćuczynienia podniósł, że utrata ojca jest przeżyciem, które wywrze wpływ na jego całe życie, ponieważ nie było mu dane poznać ojca, doświadczyć jego troski i opieki.

Pozwany ubezpieczyciel nie uznał powództwa i wniósł o jego oddalenie, podnosząc, że dotychczas nie uzyskał wiążących informacji na temat przyczyn wypadku z dnia 1 września 2014 r. i osób ponoszących odpowiedzialność, a w tej sprawie toczy się postępowanie w RFN. Ponadto zarzucił, że powód nie wykazał wysokości dochodów osiąganych przez zmarłego przed wypadkiem oraz jego statusu zawodowego. Wskazał także, że żądana kwota zadośćuczynienia jest wygórowana, albowiem powód jako osoba małoletnia nie miał świadomości utraty rodzica i nie doświadczał cierpień psychicznych z tym związanych.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 1 września 2014 r. Z. D., S. S. (1) i K. S. (2) jechali do M. samochodem marki V. (...) nr rej. (...), którym kierował S. S. (1). Około godziny 00.30 podczas zjazdu z autostrady (...) w Niemczech na parking w pobliżu węzła P. –M., w tył ich samochodu uderzył samochód ciężarowy marki (...) nr rej. (...) z naczepą nr rej. (...), kierowany przez G. W., a stanowiący własność T. M., (...) s.c. w N.. W wyniku zderzenia obu pojazdów K. S. (2) wypadł z samochodu marki V. i poniósł śmierć na miejscu. Prokuratura w P. prowadziła przeciwko G. W. dochodzenie w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci. G. W. w toku dochodzenia zeznał, że stracił panowanie nad kierowanym przez siebie pojazdem w wyniku przebicia opony. Postępowanie zakończyło się wniesieniem aktu oskarżenia przeciwko G. W. o popełnienie przestępstwa spowodowania wypadku drogowego ze skutkiem śmiertelnym. G. W. dobrowolnie poddał się karze.

/dowód: poświadczone tłumaczenie wydruku strony www z języka niemieckiego k. 319, kopia pisma Prokuratury w P. k. 20, poświadczone tłumaczenie z kopii dokumentu w języku niemieckim k. 21, raport z wypadku k. 22, poświadczone tłumaczenie z kopii dokumentu w języku niemieckim k. 23, zeznania świadka S. S. (1) protokół k. 77 odwrót, k. 80, adnotacje: 00:07:25 -00:13:42, informacja Sądu Rejonowego w Brandenburgu z 9.12.2015 r. k. 113, poświadczone tłumaczenie z oryginału dokumentu w języku niemieckim k. 114, protokół przesłuchania świadka G. W. k. 136 -136 odwrót/

Z. D. i S. S. (1) udawali się do M. w celu wykonania robót budowlanych jako podwykonawcy firmy (...) w M.. K. S. (2) miał im pomagać w wykonaniu zleconych robót, aby zarobić pieniądze na potrzeby rodziny, którą zamierzał założyć. Jego dziewczyna P. S. była bowiem w ciąży. Wykonując roboty budowlane na rzecz tego samego zleceniodawcy w okresie od 2.05.2014 r. do 26.08.2014 r. Z. D. uzyskał dochody w wysokości 10 140 euro. K. S. (2) przed wypadkiem wykonywał roboty budowlane w Niemczech przez trzy tygodnie i zarobił wówczas 1 500 euro. Zamierzał zarejestrować w Niemczech jednoosobową działalność gospodarczą, podobnie jak Z. D. i S. S. (1), aby móc wykonywać usługi budowlane na swój rachunek z jako mały przedsiębiorca korzystający ze zwolnienia z obowiązku uiszczania podatku VAT. Mógł uzyskiwać z tego tytułu dochody na poziomie 2000 – 2500 euro miesięcznie. K. S. (2) z wykształcenia był mechanikiem samochodowym. Przed podjęciem pracy w Niemczech był zatrudniony w Polsce jako pracownik magazynu i zarabiał 1 900 zł miesięcznie. W 2013 r. uzyskał dochody ze stosunku pracy w wysokości 4 040,86 zł. Był wówczas zatrudniony w Zakładzie (...) w Sp. z o.o. w okresie od października 2013 r.

/dowód: zgłoszenie przerejestrowania działalności k. 24, poświadczone tłumaczenie z kopii dokumentu w języku niemieckim k. 25 -25 odwrót, zaświadczenie o zwolnieniu z podatku k. 26, poświadczone tłumaczenie z kopii dokumentu w języku niemieckim k. 27, informacja dotycząca nr identyfikacji podatkowej k. 28, poświadczone tłumaczenie z kopii dokumentu w języku niemieckim k. 29, informacja o nadaniu nr identyfikacji podatkowej k.

30, poświadczony tłumaczenie z kopii dokumentu w języku niemieckim k. 31, poświadczony tłumaczenie z kopii dokumentu w języku niemieckim k. 32, umowa nr (...) k. 33 -33 odwrót, umowa nr (...) k. 34 -34 odwrót, informacja o wystawieniu faktury k. 35, poświadczony tłumaczenie z kopii dokumentu w języku niemieckim k. 36, informacja o wystawieniu faktury k. 37, poświadczony tłumaczenie z kopii dokumentu w języku niemieckim k. 38, informacja o wystawieniu faktury k. 39, poświadczony tłumaczenie z kopii dokumentu w języku niemieckim k. 40, informacja o wystawieniu faktury k. 41, poświadczony tłumaczenie z kopii dokumentu w języku niemieckim k. 42, informacja o wystawieniu faktury k. 43, zeznania świadka S. S. (1) protokół k. 77 odwrót -78, k. 80, adnotacje: 00:11:30 -00:13:42, informacja o dochodach oraz pobranych zaliczkach na podatek dochodowy w roku 2013 k. 110 -110 odwrót, informacja roczna dla osoby ubezpieczonej za 2013 rok k. 112/

W dniu 8 kwietnia 2015 r. w T. M.. urodził się małoletni powód. Sąd Rejonowy w Tomaszowie M.. prawomocnym wyrokiem z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie sygn. akt III RC 214/15 ustalił, że K. S. (2) ur. (...) w T. M., zmarły 1 września 2014 r. w K. L. (Niemcy) jest ojcem małoletniego K. S. (3) urodzonego (...) w T. M.. i nadał małoletniemu nazwisko ojca (...).

/dowód: odpis wyroku ze stwierdzeniem prawomocności k. 18 -18 odwrót/

Małoletni powód i jego matka P. S. mieszkają w domu dziadków macierzystych powoda. Jest to dom parterowy składający się z kuchni, przedpokoju i trzech pokoi oraz łazienki. Mieszkają w nim również rodzice P. S., jej siostra oraz niepełnoletni syn siostry. P. S. otrzymuje zasiłek rodzinny w kwocie 270 zł miesięcznie oraz zasiłek macierzyński w kwocie 1000 -1100 zł miesięcznie przyznany po ustaniu zatrudnienia na okres od 8.04.2015 r. do 5.04.2016 r. Po zakończeniu okresu pobierania zasiłku macierzyńskiego nie będzie podejmowała pracy, ponieważ zamierza nadal opiekować się dzieckiem. Z zawodu jest fryzjerką. Przed urodzeniem powoda pracowała w zakładzie produkującym rogaliki i zarabiała 1 200 zł miesięcznie. Matka powoda przekazuje swoim rodzicom kwotę około 400 zł miesięcznie tytułem udziału w kosztach prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego. Małoletni powód od urodzenia miał sześć razy infekcje górnych dróg oddechowych. Koszty leczenia wynoszą jednorazowo około 100 zł. W okresie od 30.11.2015 r. do 2.12.2015 r. przebywał w Szpitalu w T. M.. z powodu atopowego zapalenia skóry i alergii pokarmowej w celu poszerzenia diagnostyki. Zalecono pielęgnację skóry –emolienty, dalszą opiekę w Poradni Alergologicznej oraz opiekę pediatryczną w POZ, utrzymanie diety bezmlecznej B. pepti 2 (...) oraz z wyłączeniem jajka kurzego. Opakowanie mleka B. pepti 2 (...) kosztuje 35 zł i wystarczy na tydzień. Małoletni je też inne produkty z wyłączeniem białka zwierzęcego oraz jajek kurzych.

/dowód: oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania k. 11 -15, faktury k. 44 -52, zaświadczenie o prawie do zasiłku macierzyńskiego k. 53, karta informacyjna leczenia szpitalnego k. 122 -122 odwrót, zeznania przedstawicielki ustawowej powoda P. S., protokół k. 80, adnotacje: 00:29:00 -00:34:59, protokół k. 127, adnotacje: 00:10:00 -00:17:43/

Samoistni posiadacze samochodu ciężarowego z naczepą kierowanego przez G. W. byli ubezpieczeni od odpowiedzialności cywilnej za szkody związane z ich ruchem na podstawie umowy ubezpieczenia obowiązkowego OC zawartej z pozwanym (...) S.A. w W.. W dniu 31 sierpnia 2015 r. pełnomocnik powoda zgłosił szkodę wnosząc o przyznanie powodowi renty w wysokości 1 500 zł miesięcznie od dnia jego urodzin tj. 8 kwietnia 2015 r. oraz zadośćuczynienia w kwocie 200 000 zł.

/dowód: druk zgłoszenia szkody k. 129 -130 odwrót, okoliczności niesporne/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jest częściowo zasadne.

Na wstępie należy stwierdzić, że w związku z art. 4 lit. b Konwencji o prawie właściwym dla wypadków drogowych z 4 maja 1971 r. (Dz.U. 2003 r., Nr 63, poz. 585) prawo polskie jest prawem właściwym dla oceny odpowiedzialności

cywilnej wynikającej w wypadku drogowego z dnia 1 września 2014 r., albowiem oba uczestniczące w wypadku pojazdy były zarejestrowane w Polsce.

Powód dochodzi naprawienia szkody wywołanej śmiercią osoby bliskiej - ojca K. S. (2). Jak wynika z poczynionych ustaleń śmierć Krystiana S. była następstwem ruchu samochodu ciężarowego marki (...) nr rej. (...) z naczepą nr rej. (...). Stosownie do treści art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 § 1 k.c. samoistny posiadacz tych pojazdów ponosi odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez ich ruch na zasadzie ryzyka. Między ruchem samochodu ciężarowego marki (...) nr rej. (...) z naczepą nr rej. (...), a śmiercią ojca powoda istnieje związek przyczynowo - skutkowy. Strona pozwana nie powoływała się na okoliczności wyłączające odpowiedzialność odszkodowawczą samoistnego posiadacza tych pojazdów, ani tym bardziej ich nie wykazała. Stwierdzenie winy kierującego pojazdem nie ma żadnego wpływu na odpowiedzialność odszkodowawczą samoistnego posiadacza pojazdu, a w konsekwencji odpowiedzialność gwarancyjną strony pozwanej. Poza tym jak wynika z zeznań świadka G. W., jego wina została stwierdzona w wyroku skazującym go za popełnienie przestępstwa spowodowania wypadku drogowego, wydanym w postępowaniu karnym toczącym się przed sądem niemieckim.

Natomiast przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego Zakładu (...) za skutki zdarzenia jest umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, zawarta z samoistnym posiadaczem pojazdu marki (...) nr rej. (...) oraz naczepą nr rej. (...), przez którą zobowiązał się do zapłacenia odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający. Ponadto zakres odpowiedzialności pozwanego ubezpieczyciela wynika z ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2003 nr 124 poz. 1152 z późn. zm.). Przepis art. 13 ust.2 powołanej ustawy stanowi, iż odszkodowanie wypłaca się w granicach odpowiedzialności cywilnej podmiotów objętych ubezpieczeniem.

Stosownie do treści art. 446 § 2 zdanie I k.c. osoba, względem której ciążył na zmarłym ustawowy obowiązek alimentacyjny, może żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody renty obliczonej stosownie do potrzeb poszkodowanego oraz do możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego przez czas prawdopodobnego trwania obowiązku alimentacyjnego.

Powód jest małoletnim dzieckiem, niezdolnym do samodzielnego utrzymania. Zmarły K. S. (2) był jego ojcem, w związku z czym na podstawie art. 133 § 1 k.r.o. ciążył na nim ustawowy obowiązek alimentacyjny wobec powoda.

Ustalając wysokość renty dla małoletniego powoda Sąd uwzględnił, że zaspokojenie potrzeb dziecka w zakresie wychowania następuje przez zapewnienie mu nie tylko środków materialnych, lecz także osobistej troski o jego rozwój fizyczny i umysłowy oraz przygotowanie go do samodzielnego życia w społeczeństwie. Potrzeby małoletniego dziecka powinny być oceniane nie tylko na podstawie wieku, lecz również miejsca pobytu dziecka, jego środowiska, możliwości zarobkowych zobowiązanych do jego utrzymania i całego szeregu okoliczności każdego konkretnego przypadku. W szczególności pojęcia usprawiedliwionych potrzeb dziecka nie można odrywać od pojęcia zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Pojęcia te w praktyce pozostają we wzajemnej zależności i obie przesłanki wzajemnie na siebie rzutują, zwłaszcza przy ustaleniu przez sąd wysokości alimentów (wyrok Sądu Najwyższego z 10.10.1969 r., III CRN 350/69, OSNPG 1970, Nr 2, poz. 15).

Zmarły K. S. (2) dzięki pomocy i doświadczeniu swojego ojca, miał możliwość wykonywania usług budowlanych na terenie Niemiec, co pozwalało uzyskiwać dochody nawet poziome 2 500 euro miesięcznie (10 140 euro : 4 m -ce = 2 535 euro). Wprawdzie K. S. (2) miał pomagać swojemu ojcu oraz Z. D. w wykonywaniu usług budowlanych i zdobywać w ten sposób niezbędne doświadczenie. Niemniej jednak świadcząc taką pomoc przed wypadkiem, zarobił 1 500 euro w ciągu trzech tygodni. Zdobył również uznanie niemieckiego zleceniodawcy, dzięki czemu mógłby w przyszłości zawierać z nim umowy we własnym imieniu i uzyskiwać dochody w takiej wysokości jak jego ojciec i Z. D.. Z pewnością K. S. (2) mógł również świadczyć usługi budowlane na terenie Polski i uzyskać dochody na poziomie 2 500 - 3 000 zł miesięcznie. Dzięki dochodom w takiej wysokości mógłby zapewnić małoletniemu powodowi stosunkowo wysoki poziom utrzymania i wychowania. K. S. (2) i P. S. zamierzali zamieszkać w wynajętym mieszkaniu. Powód miałby

wówczas zapewnione lepsze warunki mieszkaniowe niż obecnie. Matka powoda ze względu na swoje ograniczone możliwości zarobkowe, zaspokaja jego usprawiedliwione potrzeby tylko na podstawowym poziomie. Gdyby żył ojciec powoda poziom zaspokojenia jego potrzeb z pewnością byłby wyższy.

Uwzględniając powyższe przyjąć należy, że zaspokojenie wszystkich usprawiedliwionych potrzeb powoda, ocenionych na podstawie jego wieku, stanu zdrowia, miejsca pobytu, środowiska, wykształcenia oraz możliwości zarobkowych rodziców zobowiązanych do jego utrzymania wymaga wydatków rządu 800 zł miesięcznie: 200 zł udział dziecka w kosztach utrzymania mieszkania, 250 zł koszty wyżywienia dziecka, 100 zł koszty zakupu ubioru, 50 zł koszty zakupu środków higieny osobistej oraz udział dziecka w kosztach zakupu środków utrzymania czystości w domu, 50 zł koszty leczenia i profilaktyki leczniczej, 50 zł koszty zakupu zabawek i książek edukacyjnych, rozrywek, 100 zł koszty wypoczynku.

Małoletni powód ma 1 rok i 5 miesięcy. Nadal wymaga stałej pieczy swojej matki i jej osobistych starań o jego wychowanie, w związku z czym jego

matka nie może wykonywać pracy zarobkowej.

Skoro zmarły ojciec powoda posiadałby możliwości zarobkowe na poziomie około 3 000 zł miesięcznie, a matka powoda ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem nie może wykorzystywać własnych możliwości zarobkowych, zmarły K. S. (2) realizowałby swój obowiązek alimentacyjny w większości poprzez dostarczanie dziecku środków materialnych potrzebnych do jego utrzymania.

Ponieważ w okresie od 8 kwietnia 2015 r. do 8 kwietnia 2016 r. matka dziecka uzyskiwała zasiłek macierzyński w kwocie 1000 -1100 zł miesięcznie, pozwalający na częściowe partycypowanie w kosztach utrzymania dziecka, Sąd ustalił wysokość renty za ten okres na kwotę 600 zł miesięcznie. Natomiast od 9 kwietnia 2016 r. i na przyszłość renta została ustalona w wysokości 800 zł miesięcznie, albowiem świadczenie w takiej kwocie pozwoli na zaspokojenie wszystkich potrzeb małoletniego oraz odpowiada możliwościom zarobkowym i majątkowym zmarłego K. S. (2).

Zgodnie z treścią art. 446 § 4 k.c. w zw. z art. 446 § 1 k.c. jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Powód będąc dzieckiem poczętym zmarłego K. S. (2) był najbliższym członkiem jego rodziny. Sąd Najwyższy w wyroku z 4 kwietnia 1996 r. (II PR 139/66, OSNC 1966, Nr 9, poz. 158) dokonał wykładni przepisu art. 166 kodeksu zobowiązań, zawierającego zbliżoną treść normatywną, stwierdzając, że dziecku, które w chwili śmierci ojca było już poczęte, a następnie urodziło się żywe, może być przyznane zadośćuczynienie za doznaną krzywdę moralną. Na gruncie przepisu art. 446 § 4 k.c. w orzecznictwie utrwalil się pogląd dopuszczający możliwość przyznania zadośćuczynienia w przypadku jego śmierci, również w łonie matki (por. wyrok SN z 9.3.2012 r., I CSK 282/11, OSP 2012, Nr 11, poz. 106; wyrok SA w Rzeszowie z 25.10.2012 r., I ACA 352/12, L.; wyrok SN z 26.11.2014 r., III CSK 307/13, B. (...), Nr 3). Odnosić należy, że powołany w odpowiedzi na pozew wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 6.11.2013 r. (I ACA 1012/13, L.) został wydany w sprawie, w której na podstawie przepisu art. 446 § 4 k.c. przyznano zadośćuczynienie za krzywdę dziecku urodzonemu trzy dni po śmierci ojca.

Spośród funkcji spełnianych przez zadośćuczynienie współcześnie na czoło wysuwa się funkcja kompensacyjna. Przyznana z tego tytułu suma pieniężna powinna wynagrodzić doznane przez poszkodowanego cierpienia fizyczne i psychiczne oraz utratę radości życia. Ma mu również ułatwić przezwycięzenie ujemnych przeżyć, dzięki czemu zostaje przywrócona, przynajmniej częściowo, równowaga, która została zachwiana na skutek popełnienia czynu niedozwolonego. Dla wysokości zadośćuczynienia jako świadczenia o charakterze kompensacyjnym, podstawowe znaczenie ma zawsze rozmiar doznanej krzywdy, który zależy od wielu czynników np. wieku, nieodwracalności skutku naruszenia dobra osobistego, osobistej sytuacji poszkodowanego, w tym również jego przyszłych perspektyw

życiowych. Znaczenie może mieć również stopień winy sprawcy. Przy określeniu wysokości zadośćuczynienia powinien także obowiązywać pewien zobiektywizowany sposób oceny następstw naruszenia dobra osobistego.

Jak przyjęto w orzecznictwie zadośćuczynienie za zerwanie więzi z osobą bliską oparte na przepisie [art. 448 k.c.](#) w związku z [art. 24 § 1 k.c.](#) ma pomóc dostosować się do nowej rzeczywistości, złagodzić cierpienia wywołane utratą osoby bliskiej. Do podstawowych kryteriów, mogących mieć odpowiednie zastosowanie do tego świadczenia należy zaliczyć stopień i czas trwania cierpień psychicznych rozumianych jako ujemne przeżycia związane ze śmiercią najbliższego członka rodziny, stopień zażyłości łączącej zmarłego i poszkodowanego, jakość łączącej ich relacji, wiek poszkodowanego, skutki w zakresie życia osobistego, jakie śmierć osoby najbliższej wywołała, dramatyzm doznań osób bliskich zmarłego, poczucie osamotnienia, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej. Kwota zadośćuczynienia ma charakter kompensacyjny i stanowi jednorazową rekompensatę za całą krzywdę doznaną przez osobę, której dobro zostało naruszone, a zatem sytuacja poszkodowanego występującego z żądaniem powinna być oceniona całościowo. Oczywiście przy tym jest, że nie jest możliwe pełne zrekompensowanie krzywdy wywołanej śmiercią osoby bliskiej świadczeniem pieniężnym, żadna bowiem kwota nie może ukoić bólu związanego z utratą bliskiej osoby. Przyznana kwota musi być zatem odpowiednia do stopnia odczuwanej krzywdy, brak jest jednak uniwersalnego miernika, który pozwala na ocenę, czy wysokość przyznanego zadośćuczynienia jest w pełni adekwatna. Trzeba przy tym podkreślić, że forma przyznanej rekompensaty, choć ma zminimalizować negatywne doznania następstw takiej sytuacji, nie ma na celu zapewnienia stabilizacji finansowej. Istotne znaczenie może mieć również upływ czasu od powstania krzywdy wynikłej z naruszenia dóbr osobistych, albowiem o celowości i zakresie zastosowanych środków ochrony decyduje cel w postaci zniwelowania ujemnych doznań związanych z naruszeniem dóbr osobistych. W tym kontekście moment powstania tej krzywdy oraz czas jej trwania mają znaczenie dla rozmiaru zadośćuczynienia (por. wyroki SA w Łodzi z 28.05.2014 r., I ACa 1587/13, z 11.04.2014 r., I ACa 1348/13, opubl. na portalu [orzeczenia.ms.gov.pl](#)).

Sąd Apelacyjny w Krakowie w powołanym wyżej wyroku z dnia 6 listopada 2013 r. odwołując się do wypracowanych już w orzecznictwie i piśmiennictwie kryteriów mających wpływ na rozmiar krzywdy wywołanej śmiercią osoby bliskiej wskazał, że w przypadku dziecka poczętego zakres krzywdy jest ograniczony przez fakt, że nie doszło w ogóle do nawiązania więzi z ojcem, dziecko nie było więc świadomym uczestnikiem traumatycznych przeżyć jakie wiążą się z tragiczną śmiercią rodzica.

W niniejszej sprawie nie może mieć natomiast zastosowania sposób ustalania zadośćuczynienia wskazany w wyroku Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 1996 r. (II PR 139/66, OSNC 1966, Nr 9, poz. 158). W uzasadnieniu tego orzeczenia odwołano się bowiem do przesłanek pogorszenia sytuacji życiowej dziecka wywołanej śmiercią rodzica, takich jak brak jego osobistych starań o utrzymanie dziecka i troski o jego rozwój. Tego rodzaju okoliczności na gruncie aktualnego stanu prawnego podlegają uwzględnieniu w ramach stosownego odszkodowania przyznanego na podstawie art. 446 § 3 k.c., który nie zawierał swojego odpowiednika w kodeksie zobowiązań.

Określając wysokość krzywdy doznanej przez powoda na skutek śmierci ojca Sąd uwzględnił, że między powodem, a zmarłym nie istniała jeszcze relacja uczuciowa i emocjonalna, w związku z czym oczywiste jest, że powód nie doświadczył żadnych cierpień bezpośrednio po śmierci osoby najbliższej, czyli w okresie kiedy zwykle są one najbardziej nasilone. Powód urodził się siedem miesięcy po śmierci ojca i dopiero z upływem pewnego czasu uświadomił sobie brak więzi z ojcem oraz konsekwencje jej nieodwracalnego zerwania. Nie kwestionując, że w późniejszym okresie życia powód doświadczył pewnych negatywnych przeżyć związanych z uświadomieniem sobie nieodwracalnej utraty ojca, w postaci żalu czy poczucia niezasłużonej straty, stopień ich intensywności i wpływ na jakość życia psychicznego powoda w żadnym razie nie będzie porównywalny z cierpieniami towarzyszącymi stanowi głębokiej żałoby po śmierci rodzica.

Zarazem jednak nie można negować doznania przez powoda krzywdy w następstwie śmierci ojca. Nie ulega żadnej wątpliwości, że więź rodzinna łącząca rodziców z małoletnimi dziećmi jest najsilniejszą więzią, jaka może wytworzyć się między ludźmi. Wraz z rozwojem psychofizycznym powód uświadomił sobie nieodwracalną utratę jednej z najważniejszych więzi emocjonalnej w jego życiu, co może być źródłem poczucia krzywdy. Z pewnością utrata ojca

będzie przez niego odczuwana przy okazji wszelkich uroczystości i wydarzeń w jego życiu, w których rodzice mają znaczący udział, ale także w związku odnoszonymi sukcesami i bądź trudnościami życiowymi. Nawet jeśli zatem sama śmierć ojca, nie mogła wywrzeć bezpośredniego negatywnego wpływu na psychikę powoda, to jednak pewien pośredni wpływ tego zdarzenia będzie miał miejsce, jako wynik późniejszych, licznych doświadczeń życiowych, obrazujących znaczenie istnienia więzi z ojcem.

W ocenie Sądu w przedstawionych wyżej warunkach rozmiar krzywdy powoda uzasadnia przyznanie zadośćuczynienia w kwocie 45 000 zł. Kwota ta spełni swą kompensacyjną funkcję, albowiem przedstawiając ekonomicznie odczuwalną wartość, posłuży przystosowaniu się powoda do nowych warunków, pozwoli na lepsze zorganizowanie życia, dzięki czemu zostanie przywrócona równowaga zachwiana na skutek popełnienia czynu niedozwolonego. Zarazem jednak kwota ta pozostają umiarkowana i adekwatna do zakresu krzywdy oraz przeciętnej stopy życiowej społeczeństwa.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o Ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. W przypadku gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa w ust. 1, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego. W terminie, o którym mowa w ust. 1, zakład ubezpieczeń zawiadamia na piśmie uprawnionego o przyczynach niemożności zaspokojenia jego roszczeń w całości lub w części, jak również o przypuszczalnym terminie zajęcia ostatecznego stanowiska względem roszczeń uprawnionego, a także wypłaca bezsporną część odszkodowania (art. 14 ust. 2).

Sąd podziela ten nurt orzecznictwa, który przyjmuje, iż zobowiązanie do zapłaty zadośćuczynienia po sprecyzowaniu przez wierzyciela co do wysokości i wezwaniu dłużnika do zapłaty, przekształca się w zobowiązanie terminowe. Nie ma przy tym znaczenia, iż przyznanie zadośćuczynienia jest fakultatywne i zależy od uznania sądu oraz poczynionej przez niego oceny konkretnych okoliczności danej sytuacji, poszkodowany bowiem może skierować roszczenie o zadośćuczynienie bezpośrednio do osoby ponoszącej odpowiedzialność deliktową wynikającą ze skutków wypadku komunikacyjnego, a pewna swoboda sądu przy orzekaniu o zadośćuczynieniu nie zakłada dowolności, wyrok zasądzający zadośćuczynienie nie ma bowiem charakteru konstytutywnego, lecz deklaracyjny (por. wyrok SN z 28 czerwca 2005 r., I CK 7/05, LEX nr 153254, wyrok SN z 14 kwietnia 1997 r., II CKN 110/97, LEX nr 550931, wyrok SN z 22 lutego 2007 r., I CSK 433/06, LEX nr 274209, wyrok SN z 6 lipca 1999 r., III CKN 315/98 OSNC 2000/2/31/52, wyrok SN z 14 stycznia 2011 r., I PK 145/10, OSNP 2012/5-6/66, wyrok SN z dnia 18 lutego 2011 r., ICSK 243/10, LEX nr 848109, wyrok SA we Wrocławiu z 12 grudnia 2012 r., I ACa 1280/12, LEX nr 1312128, wyrok SA w Gdańsku z 15 maja 2013 r., I ACa 179/13, (...) SA w G.). Pogląd o waloryzacyjnym charakterze odsetek mógł mieć uzasadnienie co najwyżej w sytuacji, gdy następował istotny spadek wartości pieniądza, a stopa odsetek była znacząco wyższa niż stopa inflacji. W ustabilizowanej sytuacji ekonomicznej tego rodzaju argumentacja nie ma dostatecznego wsparcia jurydycznego i prowadzi do tego, że interes dłużnika przemawiał będzie za niewypłacaniem wierzycielowi jakichkolwiek świadczeń, nawet bezspornych, przed lub w toku procesu i za maksymalnym przewlekaniem procesu, aby jak najdłużej korzystać z pieniędzy wierzyciela bez jakiegokolwiek wynagrodzenia (por. Jan Sztombka „Wyrokowanie o odsetkach” Przegląd Sądowy nr 2 z 2001r., wyrok SN z 25 marca 2009r. sygn. akt V CSK 370/08, wyrok SN z 18 lutego 2010 r. II CSK 439/09, Lex 602683, wyrok SA w Łodzi z 17 października 2013 r., I ACa 535/13, Portal Orzeczeń SA w Łodzi, wyrok SA w Łodzi z 6 grudnia 2013 r., I ACa 736/13, Portal Orzeczeń SA w Łodzi, wyrok SA w Łodzi z 18 grudnia 2013 r., I ACa 819/13, Portal Orzeczeń SA w Łodzi, wyrok SA w Łodzi z 28 stycznia 2014 r., I ACa 947/13, Portal Orzeczeń SA w Łodzi).

Powód zgłosił stronie pozwanej poniesioną szkodę w dniu 31 sierpnia 2015 r. W zgłoszeniu szkody określił kwotowo swoje roszczenia wnosząc o przyznanie renty oraz zadośćuczynienia w takiej samej wysokości jak w pozwie. Strona pozwana nie wykazała, że wyjaśnienie wszystkich okoliczności niezbędnych do ustalenia jej odpowiedzialności albo

wysokości zadośćuczynienia w terminie 30 dni okazało się niemożliwe. W konsekwencji powodowi przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie w zapłacie zasądzonych kwot od dnia następnego po upływie terminu określonego w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o Ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych to jest od dnia 1 października 2015 r., a ponadto odsetki ustawowe w razie uchybienia terminowi płatności poszczególnych rat renty wymagalnych po tej dacie.

Z dniem 1 stycznia 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 1830), na mocy której zmieniono przepisy kodeksu cywilnego o odsetkach ustawowych. Zgodnie z art. 359 § 2 w nowym brzmieniu jeżeli wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona, należą się odsetki ustawowe w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 3,5 punktów procentowych. Przepis art. 481 § 2 w brzmieniu nadanym ustawą stanowi, że jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Jednakże gdy wierzytelność jest oprocentowana według stopy wyższej, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy. W myśl art. 56 ustawy nowelizującej do odsetek należnych za okres kończący się przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Wobec przytoczonej regulacji, która wprowadza dwie różne stopy odsetek ustawowych, w celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych na etapie realizacji wyroku, Sąd sprecyzował, że za okres od 1 stycznia 2016 r. powodowi przysługują odsetki w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie.

. W pozostałym zakresie żądania pozwu podlegały oddaleniu jako wygórowane.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu stanowi art. 102 k.p.c. Ponieważ strona pozwana uległa co do mniejszej części swojego żądania, w następstwie stosowania zasady odpowiedzialności za wynik procesu, należałoby zasądzić od powoda na rzecz pozwanej część poniesionych kosztów procesu.

Sąd odstąpił od obciążenia powoda powyższą kwotą z następujących przyczyn. Po pierwsze ustalenie wysokości należnego powodowi zadośćuczynienia oraz renty miało charakter ocenny. Nie można było zatem oczekiwać od powoda na etapie przedsądowym określenia wysokości roszczenia w sposób zbliżony do kwoty ustalonej przez Sąd po przeprowadzeniu całego postępowania dowodowego. Po drugie powód jest osobą małoletnią i nie posiada majątku ani własnych dochodów. Zasądzone świadczenie stanowiąc rekompensatę poniesionej krzywdy, a jednocześnie zabezpieczenie dla powoda na przyszłość, nie powinno zostać uszczuplone. Wobec częściowej zasadności powództwa, postawy strony pozwanej, która zarówno na etapie przesądowym, jak i w toku procesu, nie była skłonna uznać roszczenia nawet w części oraz sytuacji materialnej powoda, zasądzenie kosztów procesu byłyby sprzeczne z poczuciem słuszności.

Z przyczyn wskazanych wyżej Sąd na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r. poz. 623 ze zm.) odstąpił również od obciążenia powoda nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

O obowiązku uiszczenia opłaty sądowej, od uwzględnionej części powództwa w kwocie 2 610 (52 200 zł x 5 % = 2 610 zł), od której powód został zwolniony Sąd Okręgowy rozstrzygnął w oparciu o treść art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 k.p.c., uwzględniając, iż pozwany w tym zakresie przeegrał proces.